

ตำรวจจราจรที่รักของประชาชน Traffic Policeman who are People's Beloved

สัญญา เคนาภูมิ และ สนุก สิงห์มาตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Sanya Kenaphum and Sanook Singmart
Maha Sarakham Rajabhat University
Email: zumsa_17@hotmail.com

วันที่รับบทความ: 20 กันยายน 2562; วันที่แก้ไขบทความ 20 ตุลาคม 2562; วันที่ตอบรับบทความ: 2 พฤศจิกายน 2562

Received: September 20, 2019; Revised: October 20, 2019; Accepted: November 2, 2019

บทคัดย่อ

ตำรวจมีบทบาทในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขประชาชน การอำนวยความสะดวก การรักษากฎหมาย ที่เกี่ยวกับการกระทำผิดอาญา การดูแลรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ ตำรวจย่อมส่งผลกระทบต่อความรู้สึกและพฤติกรรมของบุคคล และโดยเฉพาะอย่างยิ่งตำรวจซึ่งต้องบริการ ประชาชนตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พุทธศักราช 2522 กระนั้นก็ตามแม้ว่าโดยนโยบายที่สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติกำหนดให้ตำรวจมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนเข้ามาร่วมด้วยช่วยกันในการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่จากปรากฏการณ์การปฏิบัติงานที่ผ่านมาก่อให้เกิดปัญหาวิพากษ์วิจารณ์ในทางลบหลาย ประการ

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจจราจรเป็นไปตามปรัชญา “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” ที่ แท้จริงบนพื้นฐานของประสิทธิภาพและประสิทธิผลคณะผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางการปฏิรูปข้าราชการ ตำรวจที่น่าจะทำให้ลดการกระทบทั้งกับประชาชน รวมทั้งการกดดันวินัยจราจรของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับการ ยอมรับ ไม่ต่อต้านหรือขัดแย้งจากประชาชนในประเด็น (1) การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมในบทบาทของ ตำรวจ (2) การปฏิรูประบบการบริหารงานตำรวจ (3) การปฏิรูปตำรวจยุคใหม่ และ (4) การปฏิรูปวิธีการ ปฏิบัติงานตำรวจ

คำสำคัญ : ตำรวจ, อันเป็นที่รัก, ประชาชน

Abstract

The police have a role in relieving the suffering, care the public health, provide the justice conveniently, enforce the law on criminal offenses, and maintain public interest. Compliance with the role of the police inevitably affects feelings and person behavior especially public service under the Land Traffic Act, 1979. Nevertheless, even the

policy of the National Police, it is necessary to draw the participation from the people, but, the phenomenon of past performance has caused a number of negative criticisms. Therefore, in order to comply with the duties of traffic police, according to the philosophy “Real People Guardian” based on efficiency and effectiveness. The authors had propose the reform of police officers to reduce the impact on people, including the discipline of traffic police officers to be accepted, there are not against or rebel by people, it was found that; (1) reform the judicial in the role of police, (2) reform the police administration system, (3) reform the modern police, and (4) reform the police practices.

Keywords: police, Beloved, People

บทนำ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทบำบัดทุกข์ บำรุงสุขประชาชน ไม่ว่าจะเป็น การดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การอำนวยความสะดวก การรักษากฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำผิดอาญา การดูแลรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะ รวมไปถึงการให้บริการประชาชนในเรื่องต่างๆ เป็นการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ เช่นการบอกถนน บอกสถานที่ตั้งต่างๆ ดูแลรักษาสิ่งของของประชาชนให้ปลอดภัย นำคนเจ็บป่วยส่งโรงพยาบาล การปฐมพยาบาล อำนวยความสะดวกการจราจร ควบคุมการใช้ทางหลวง นำคนหลงทางกลับบ้าน จูงเด็กหรือคนชราข้ามถนน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีหน้าที่พิเศษอื่นอีก เช่น จัดการศึกษาในถิ่นทุรกันดาร การอารักขาบุคคลสำคัญ การตรวจคนเข้าเมืองและการทะเบียนต่างๆ ตลอดจนปฏิบัติตามแนวนโยบายของรัฐบาล ยามสงครามต้องทำหน้าที่ตำรวจสนาม คือ ทำการรบ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ การตระเวนชายแดน เป็นต้น ทั้งนี้ ก็เป็นไปเพื่อให้สมาชิกของสังคมอยู่ร่วมกันภายใต้กฎ กติกา อย่างปกติสุข (จิรัช ชูเวช. 2534 : 14; ธันวา ธรรมดี. 2536 : 9-10) สำหรับบทบาทที่โดดเด่นของตำรวจได้ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายหลายประการ เช่น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในฐานที่ตำรวจเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ย่อมมีอำนาจสืบสวนคดีอาญาทั่วราชอาณาจักร อำนาจหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดอาญา อำนาจหน้าที่ตรวจค้นบุคคลในที่สาธารณะ อำนาจหน้าที่ตรวจค้นเคหสถานที่อยู่อาศัย และสำนักงานของบุคคลอันเป็นที่รื้อฐานได้ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ซึ่งนับว่าเป็นภารกิจที่กว้างขวาง

อย่างไรก็ดีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจย่อมส่งผลกระทบต่อความรู้สึกและพฤติกรรมของบุคคล ทั้งนี้ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นอยู่ภายใต้แรงกดดันและสภาวะการณ์ที่มีความยากลำบากและมีความบีบคั้นค่อนข้างสูง ขณะเดียวกันการปฏิบัติงานกลับยังเป็นการดำเนินงานในลักษณะการใช้ยุทธวิธีตั้งรับการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือการรอให้เกิดปัญหาจึงแก้ไขหรือเรียกว่าการทำงานแบบแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งไม่เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมส่งผลทำให้ตำรวจขาดความเชื่อถือ และ

ไว้วางใจจากประชาชน (วสิษฐ เดชกุญชร. 2550 : 10-14) ซึ่งประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตำรวจอย่างหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับความร่วมมือของประชาชน จำเป็นอย่างยิ่งที่ตำรวจต้องแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน (พชรพล วงศ์จิต. 2544) โดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลความสงบสุขในพื้นที่หรือชุมชนของตนเอง (ประชา พรหมนอก. 2542) มุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยนโยบายการบริหารราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดนโยบายด้านยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายการปฏิบัติงานของตำรวจ โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนและท้องถิ่นมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในทุกมิติ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2555)

การจราจร หมายถึง การสัญจรไปมาของคน สัตว์ ยวดยานทุกชนิด ที่เคลื่อนที่ด้วยแรงงานหรือเครื่องจักร หรือลากจูงด้วยกำลังของสัตว์ (ศราวุฒิ พันธ์ขาว. 2518 : 8) ซึ่งเป็นงานที่รับผิดชอบการจัดและความคุมการจราจรในเขตพื้นที่ดำเนินการให้ผู้สัญจรใช้ถนนโดยปฏิบัติตามกฎหมายจราจร ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการจราจร และจับกุมผู้ละเมิด (วิจิตร บุญยะโหดระ และคณะ. 2525) ซึ่งตำรวจจราจรเป็นหน่วยปฏิบัติการที่มีหน้าที่ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข อำนวยความสะดวก รักษาความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนของประชาชนในประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหน่วยงานจราจรอยู่ทุกกองบัญชาการ ทั้งที่เป็นจราจรในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ล้วนมีข้าราชการตำรวจในหน้าที่จราจรแทบทุกหน่วย แม้แต่สถานีตำรวจขนาดเล็กก็ล้วนมีเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่จราจร ซึ่งกฎหมายที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรต้องยึดเป็นแนวปฏิบัติหน้าที่ ได้แก่ พระราชบัญญัติจราจรทางบกพุทธศักราช 2522 ได้ระบุอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (1) การให้สัญญาณจราจรทั้งสัญญาณ มือและสัญญาณ นกหวีด (พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ มาตรา 24,25) (2) การแสดงเครื่องหมายจราจร (พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ มาตรา 28) (3) การจัดการจราจรชั่วคราว ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินหรืออุบัติเหตุชั่วคราวตามที่เห็นสมควรเพื่อความปลอดภัยและความสะดวกในขณะนั้น (พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ มาตรา 138) (2) การจับกุมโดยการออกใบสั่งเจ้าพนักงานจราจร เรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ หรือว่ากล่าวตักเตือน (พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ มาตรา 14) (5) การออกหมายเรียกให้ผู้กระทำผิดมารายงานตัวเพื่อชำระค่าปรับหรือเพื่อว่ากล่าวตักเตือน (พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ มาตรา 141 ทวิ (1)) (6) การแจ้งอาัยตการต่อทะเบียนเสียภาษีประจำปีต่อนายทะเบียน ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก (พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ มาตรา 142) (7) การสั่งให้รถหยุดเมื่อเห็นว่ามีสภาพไม่ถูกต้อง หรือผู้ขับขี่ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจราจร หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับรถนั้นๆ หรือทดสอบผู้ขับขี่เพื่อว่าหย่อนความสามารถในการขับขี่ (พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ มาตรา 142) (8) การสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของรถหรือผู้ขับขี่ซ่อม หรือแก้ไขรถให้ถูกต้อง ในกรณีผู้ขับขี่นำรถที่ไม่ถูกต้องมาใช้ในการทาง (พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ มาตรา 143) (9) การเคลื่อนย้ายรถที่หยุดหรือจอดกีดขวาง หรือใช้เครื่องมือบังคับให้รถที่หยุดหรือจอดไม่ให้เคลื่อนย้ายได้ (พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ มาตรา 59 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2524 มาตรา 12)

นอกจากนั้นตำรวจจราจรยังมีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งกรมตำรวจที่ 63/2528 ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2528 เรื่อง การกำหนดหน้าที่การงานของข้าราชการตำรวจในสถานีตำรวจภูธร ได้แบ่งงานของสถานีตำรวจภูธรไว้ 5 งานได้แก่ (1) งานธุรการ (2) งานป้องกันปราบปราม (3) งานสืบสวน (4) งานสอบสวน และ (5) งานจราจร (เรต้า จันทร์เหลือง. 2556 : 20-21)

แต่อย่างไรก็ดีตำรวจจราจรอาจมีใช้พระเอก (Hero) ในใจของใครคนหนึ่งเช่นเดียวกับตำรวจปราบยาเสพติดหรือตำรวจสายปราบปราม สายสืบสวนสอบสวน เป็นต้น สังคมไทยไม่เคยเห็นภาพตำรวจจราจรแลลงข่าวแสดงผลงานผ่านจอแก้วหรือสื่อมวลชนแขนงใดๆ แต่สิ่งหนึ่งที่คนไทยทุกคนเห็นจนอาจกลายเป็นความเคยชินก็คือ ตำรวจที่อยู่ในสายตาประชาชนมากที่สุดนั่นก็คือ ตำรวจจราจร จะเห็นได้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีตำรวจจราจรยืนอยู่บนถนนไม่น้อยกว่าชาติใดในโลก ในประเทศที่พัฒนาแล้วนั้นการหาตำรวจจราจรบนถนนเป็นสิ่งที่ยากมาก ทั้งนี้ ผู้ที่กระทำความผิดกฎหมายจราจรจะถูกบังคับใช้กฎหมายอย่างยุติธรรมผ่านการจับจ้องควบคุมของการใช้เทคโนโลยีตรวจจับที่ทันสมัยที่ติดตั้งอยู่บนถนนจำนวนมากและมีการเชื่อมต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่สามารถส่งใบสั่งให้ไปชำระค่าปรับได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และแม่นยำ ถึงแม้ว่าผู้ขับขี่จะเป็นนักท่องเที่ยวก็ตาม โดยใบสั่งนี้จะส่งตรงไปยังที่อยู่ของบุคคลนั้นแม้จะอยู่ต่างประเทศก็ตาม (ปนัดดา ชำนาญสุข. 2559) *“ทีคันนั้นทำไมคุณไม่จับ คุณเลือกมาจับแต่คันผมได้ใจ”* ข้อกังขาของผู้ขับขี่ที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจจราจรไทยที่พบบ่อย หากตำรวจจราจรตอบตามความจริงว่าก็ผมจับคันนั้นไม่ทัน ก็อาจสร้างความไม่พอใจให้แก่ผู้ถามอีกเช่นกัน (ถึงแม้ว่าจะเป็นความจริง) ซึ่งหากวิเคราะห์โดยปราศจากอคติแล้วนั้นจะเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายจราจร ในสถานการณ์ที่มีผู้กระทำความผิดจำนวนมากในห้วงเวลาเดียวกันในขณะที่ผู้ที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบควบคุมมีจำนวนจำกัดนั้นย่อมมีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนในลักษณะจับไม่ทัน ส่งผลให้ปรากฏภาพจับบ้างไม่จับบ้าง จนเกิดการตั้งคำถามและการตีความในลักษณะเลือกปฏิบัติ ไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างยุติธรรม และไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง เป็นต้น (ปนัดดา ชำนาญสุข. 2556)

ความยากลำบากในการทำงานของตำรวจจราจรนั้น มิใช่เพียงแค่การต้องทำงานอยู่ท่ามกลางความร้อน ผุน เสียง ควัน และความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุบนถนน แต่เพียงเท่านั้น หากแต่ ตำรวจจราจรเป็นกลุ่มคนทำงานที่ต้องแบกรับภาระงานและความรับผิดชอบจำนวนมากที่นอกเหนือจากงานที่ประชาชนเห็นพวกเขาเหล่านั้นปฏิบัติหน้าที่โบกรถ กวดสัญญาณไฟ เข็นรถที่เสียดกลางถนนเท่านั้น ภาระงานจำนวนมากที่ดำรงอยู่ท่ามกลางวิถีวัฒนธรรมการทำงานที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรในการทำงานอย่างมาก ทั้งในส่วนของตำรวจเองและการไม่ได้รับการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในการสร้างความปลอดภัยทางถนนอย่างที่ควรจะเป็นจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งพวกเขาเหล่านั้นไม่สามารถละวางการปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยการใช้ข้ออ้างว่า “ไม่มีงบประมาณ” เปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่นล้วนเป็นความกดดันในการทำงานทั้งสิ้น (ปนัดดา ชำนาญสุข. 2557)

กระนั้นก็ตามแม้ว่าโดยนโยบายที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดให้ดึงความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนเข้ามาร่วมด้วยช่วยกันในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่จากปรากฏการณ์การปฏิบัติงานที่ผ่านมาก่อให้เกิดปัญหาวิพากษ์วิจารณ์ในทางลบหลายประการ เช่น นายชูวิทย์ กมลวิศิษฐ์ (2557) กล่าวถึงความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับตำรวจที่มากขึ้นทุกวันเป็นเรื่องปกติ ซึ่งกรณีนี้ไม่ใช่แค่เมืองไทยเท่านั้น ต่างประเทศคนก็เกลียดตำรวจ ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมกฎหมาย กติกาบ้านเมืองกันทั้งนั้น นายชูวิทย์ กมลวิศิษฐ์ ยังกล่าวว่า "พื้นฐานคนเราไม่ชอบกฎ กติกา มาตั้งแต่ไหนแต่ไรแล้ว คุณชอบหรือการเขียนใบสั่ง ชอบการโดนซักถามไหม ไม่ว่าที่ไหนเวลาเกิดเรื่องตำรวจคือคนที่ต้องถูกมองในแง่ร้ายไว้ก่อน ต้องเข้าใจว่าตำรวจคือผู้ที่มีอำนาจ มีขวานถือกฎหมาย มีข้อ้ายถือปืน จึงไม่แปลกที่ตำรวจเป็นบุคคลที่สังคมไม่ชอบ เพราะเขาคุมกฎ พอมีเรื่องอะไรก็แล้วแต่ที่เป็นข่าวและไม่เป็นข่าว ตำรวจไม่ค่อยเป็นกลาง ไม่ค่อยยุติธรรม ก็จะถูกกล่าวโทษ ซึ่งผมเข้าใจตำรวจนะ เพราะเป็นอาชีพที่สังคมจับจ้อง เป็นอาชีพที่มีต้นทุนสูง เป็นเรื่องธรรมดา และยิ่งในวิกฤตการณ์ทางการเมืองไทยด้วย คนยิ่งเกลียดกันใหญ่" ดังนั้น วิกฤตศรัทธาตำรวจจึงเป็นเรื่องธรรมดา ในขณะเดียวกัน แพทย์หญิง คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ (2557) ก็ยังให้สัมภาษณ์กับทีมข่าวไทยรัฐว่า “ที่ผ่านมาก็มีตำรวจผู้ใหญ่ออกมายอมรับว่าตำรวจมีตั้งแต่การรีดไถเล็กๆ เช่น ด่านจราจร ค่าคุ้มครองต่างๆ เป็นต้น เขามองว่ามันไม่ผิด ที่จริงผิดจริยธรรมแน่นอนอยู่แล้ว เรื่องทั้งหมดนี้สะสมมาในใจประชาชนเรื่อยๆ หรืออย่างการโยกย้ายตำรวจแบบไม่เป็นธรรม หรือโยกย้ายแบบมีเงินเข้ามาเกี่ยวข้องแบบที่เป็นข่าวโด่งดัง จนเป็นที่มาของคำพูดว่า ตำรวจลูกน้องเลียงนาย ทหารคือนายเลียงลูกน้อง’

อย่างไรก็ตามจากเวทีเสวนาขององค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ในหัวเรื่อง “ตำรวจไทย มีไว้ทำอะไร” เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2560 (ทีมข่าวในประเทศโพสต์ทูเดย์, 2560) ได้หยิบยกกรณีศึกษาปมการโง่สอคัดเลือกว่าตำแหน่งนายสิบตำรวจ รวมถึงกรณีต่างๆ ที่สร้างผลเสียหายให้กับตำรวจ และจากฝีมือตำรวจเองเพื่อสังเคราะห์ปัญหาและร่วมหาทางออกในการเปลี่ยนแปลงตำรวจ เพราะปฏิเสธไม่ได้ว่า สังคมได้กังขาเกี่ยวกับความโปร่งใสของตำรวจอย่างกว้างขวาง โดย พล.ต.อ.วชิษฐ เดชกุญชร อดีตรองอธิบดีกรมตำรวจ และอดีต รมช.มหาดไทย วิพากษ์ถึงวงการสีกากิบนเวทีเสวนาว่า กับคำถามที่ว่าทำไมตำรวจเอาไวทำไม ไม่ใช่เพิ่งเกิดขึ้น แต่ประชาชนได้ตั้งคำถามนี้มานาน และจะดังขึ้นเรื่อยๆ จึงเกิดข้อสงสัยว่าตำรวจทำอะไรจึงเกิดคำถามทั้งๆ ที่ทุกคนทราบกันดีว่าตำรวจมีไว้เพื่อป้องกันทรัพย์สินและรักษาชีวิตของประชาชน และคำถามดังกล่าวสะท้อนการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจว่าปฏิบัติหน้าที่ดีแล้วหรือไม่

ดังนั้น จะเห็นว่าประชาชนส่วนหนึ่งต่อต้านหรือเกิดอคติต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจดังที่เห็นในสื่อในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่ตำรวจมักถูกกล่าวถึงในทางไม่ดีจากสังคม ในขณะที่สถานการณ์ความเป็นอยู่เจ้าหน้าที่ตำรวจก็เปรียบเสมือนข้าราชการผู้หนึ่งที่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด รายได้หรือภาระความรับผิดชอบอื่นๆ ที่มีก็เฉกเช่นประชาชนทั่วไปที่ต้องทำมาหาเลี้ยงชีพ ต้องการความรักความเข้าใจจากผู้คนในสังคม ทำให้ข้าราชการตำรวจอาจเกิดความเบื่อหน่ายหรือรู้สึกว่าการทำางานนั้นเสี่ยงเกินไป เมื่อเป็นเช่นนี้ท้ายที่สุดแล้ว “การบำบัดทุกข์ บำรุงสุขประชาชน” ก็อาจไม่เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม

ดีการปฏิบัติภารกิจใดๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ดีนั้น สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งเป็นเรื่องขวัญและกำลังใจในการทำงาน ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญและกำลังใจดีเยี่ยมมุ่งมั่น อุทิศตน และทุ่มเทในการปฏิบัติงาน (สันต์ ศรุตานนท์. 2545 : 2) บทความนี้คณะผู้เขียนพยายามนำเสนอแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ“ ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามบทบาทหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย ท่ามกลางความพึงพอใจและประทับใจของประชาชน” เป็น “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์”อย่างแท้จริง

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของข้าราชการตำรวจและองค์ความรู้เกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชน ให้เกิดกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเริ่มจากการศึกษาจากปรากฏการณ์ (Phenomena) (สัญญา เคนาภูมิ, 2557ก : 49-51) เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาสาระทางวิชาการ ถึงแนวทางการพัฒนาด้วยวิธีการที่หลากหลายจากวิธีการคิดเชิงเหตุผล (สัญญา เคนาภูมิ, 2557ข : 1-19) เพื่อวางกรอบการศึกษาซึ่งเป็นการพัฒนากรอบแนวคิดจากทฤษฎีฐานราก (สัญญา เคนาภูมิ, 2558) ผสมกับการวิจัยการจัดการความรู้ (KM) (สัญญา เคนาภูมิ, 2557ค : 13-32) การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนากรอบแนวคิดในการนำเสนอบทความ (สัญญา เคนาภูมิ, 2557ง) และทำการตรวจสอบกรอบแนวคิด โดยวิธีการบูรณาการที่หลากหลาย (สัญญา เคนาภูมิ, 2556 : 169-185) เพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจของข้าราชการตำรวจและพัฒนาการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (สัญญา เคนาภูมิ, 2557จ) รายละเอียดเป็นดังนี้

แนวทางการปฏิบัติการปฏิบัติงานตำรวจจราจร

การจราจรนับเป็นภารกิจหนึ่งของการจัดบริการสาธารณะ โดยหลักการแล้วการบริการจะมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด ต้องเป็นการให้บริการที่ไม่คำนึงถึงตัวบุคคลหรือปราศจากอารมณ์ ไม่มีความชอบพอสนใจเป็นพิเศษทุกคนได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกันตามเกณฑ์เมื่ออยู่ในสภาพที่เหมือนกัน (Weber, 1966, p. 98) สะท้อนออกมาในลักษณะความพึงพอใจของผู้รับบริการและตอบสนองความต้องการจำเป็นของประชาชนเป้าหมายการบริการของรัฐ (ชวงค์ ฉายะบุตร. 2536, หน้า 11-14) และหลักการให้บริการที่สำคัญ ได้แก่ (กุลธนะ ธนาพงศธร. 2528, หน้า 303-304) (1) หลักความสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลเป็นส่วนใหญ่ คือ ประโยชน์และบริการที่องค์การจัดให้นั้นจะต้องตอบสนองความต้องการของบุคคลส่วนใหญ่หรือทั้งหมดมิใช่เป็นการจัดการให้แก่บุคคลกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ (2) หลักความสม่ำเสมอคือ การให้บริการนั้นๆ ต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอไม่ทำๆหยุดๆ ตามความพอใจของผู้บริการหรือผู้ปฏิบัติงาน (3) หลักความเสมอภาคบริการที่จัดตั้งนั้นจะต้องให้แก่ ผู้มาใช้บริการทุกคนอย่างสม่ำเสมอหน้าและเท่าเทียมกันไม่มีการให้สิทธิพิเศษแก่บุคคลหรือกลุ่มคนใดในลักษณะแตกต่างจากกลุ่มคนอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด (4) หลักความประหยัดค่าใช้จ่ายที่จะต้องใช้ในการบริการจะต้องไม่มากจนเกินกว่าผลที่จะ

ได้รับและ (5) หลักความสะดวกบริการที่จัดให้แก่ผู้รับบริการจะต้องเป็นไปในลักษณะปฏิบัติง่ายสะดวกสบาย สิ้นเปลืองทรัพยากรไม่มากนักทั้งยังไม่เป็นการสร้างภาระยุ่งยากใจให้แก่ผู้ให้บริการหรือผู้ใช้บริการมากเกินไป

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรเป็นไปตามปรัชญา “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” ที่แท้จริงบนพื้นฐานของประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามบทบาทหน้าที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ คณะผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางการปฏิรูปข้าราชการตำรวจที่น่าจะทำให้ลดการกระทบทั้งกับประชาชน รวมทั้งการกวดขันวินัยจราจรของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ได้รับการยอมรับไม่ต่อต้านหรือขัดขืนจากประชาชนพอสรุปเป็นประเด็น ดังต่อไปนี้

1. การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมในบทบาทของตำรวจโดยคณะกรรมการรณรงค์เพื่อสิทธิมนุษยชน (ครส.) คณะกรรมการรณรงค์เพื่อสิทธิมนุษยชน (ครส.) ขอสนับสนุนรัฐบาลเฉพาะกาลในการปฏิรูปตำรวจและกระบวนการยุติธรรมโดยเร่งด่วน เพราะที่ผ่านมาหน่วยงานตำรวจ เป็นองค์กรที่ใช้อำนาจสูงแต่ไม่มีการตรวจสอบ-ถ่วงดุลจากสังคมแต่อย่างใดจึงทำให้เกิดปัญหาในการใช้อำนาจในทางที่ผิดบ่อยครั้ง และบางครั้งก็มีการช่วยเหลือกันเอง เนื่องจากหน่วยงานไม่ได้เป็นธรรมาภิบาล แต่เป็นระบบอุปถัมภ์ อำนาจนิยม และเน้นการสร้างอิทธิพลทางสังคม ซึ่งเป็นเรื่อง “ผิดทาง” ทั้งนี้คณะกรรมการรณรงค์เพื่อสิทธิมนุษยชน (ครส.) มีข้อเสนอในแนวทางการปฏิรูปตำรวจดังนี้(คณะกรรมการรณรงค์เพื่อสิทธิมนุษยชน (ครส.). 2550)

1.1 การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ ทั้งตำรวจ อัยการ ศาล ซึ่งมีความลักลั่นทางอำนาจกันอยู่ และเกิดการเลือกปฏิบัติทางอำนาจและชนชั้นทางสังคมอย่างมาก โดยเฉพาะคดีที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้อำนาจไม่สามารถเอาผิดผู้บังคับได้ เพราะเป็นวัฒนธรรมแบบอุปถัมภ์นิยม ดังเช่น คดีอุ้มหายสมชาย นีละไพจิตร เป็นบทสะท้อนของวัฒนธรรมอำนาจนิยมนอกกระบวนการยุติธรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างชัดเจน มีการเข้าถึงสำนวนการสอบสวนและหลักฐานทางคดีที่เอื้อต่อกันตามประเพณีแบบ “ไม่ฆ่าน้อง ไม่ฟ้องนาย ไม่ขายเพื่อน” ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูป ยังคงอยู่ก็ไม่อาจทำให้องค์กรตำรวจพัฒนาหรือมีการปฏิรูปได้เลย ซึ่งการปฏิรูปนี้ควรเอาสังคมเป็นศูนย์กลาง และอยู่บนบรรทัดฐานแห่งสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ โดยเฉพาะบรรทัดฐานสิทธิพลเมืองตามกติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) อนุสัญญาต่อต้านการทรมาน (CAT) รวมถึงกติกาศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC)

1.2 การปฏิรูปตำรวจต้องมีการกระจายอำนาจ การตรวจสอบถ่วงดุลและการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น ไม่ควรรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางแต่เพียงส่วนเดียวหรืออำนาจของ ก.ตร. ส่วนกลางอย่างเดียว ในการพิจารณาเลื่อนขั้นตำแหน่ง โดยโครงสร้างตำรวจสามารถกระจายไปที่ภูมิภาคหรือภูธรได้ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและร่วมมือกันในการพิทักษ์รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพราะที่ผ่านมา ไม่ว่าจะคดีนายสมชาย นีละไพจิตร นายเจริญ วัดอักษร และพระสุพจน์ สุวโจ ที่ยังไม่มีใครมีความคืบหน้าใดๆ เพราะไม่มีการกระจายอำนาจให้ประชาชนหรือชุมชนมีส่วนร่วม ทำให้มีข้อครหาว่ามีการเอื้อเฟื้อกันระหว่างนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ตำรวจ จนไม่สามารถคลี่คลายคดีให้กระจ่างได้ โดยเฉพาะคดีนายเจริญ วัดอักษรนั้น

ผู้ต้องหาตายในคุกถึง 2 คน โดยคนที่ 2 เป็นไข้มาเลเรีย โดยภาคประชาชนไม่สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ว่าเป็นเพราะถูกละเลยหรืออาจจะมีการวางแผนให้ป่วยตายได้โดยไม่ดูแลการป่วยไข้ได้ ดังนั้น จะต้องมีการกระจายอำนาจของพนักงานตำรวจ โดยเฉพาะการแยกอำนาจสอบสวน-สืบสวนออกจากกัน ในการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่หรือนักการเมืองจะต้องมีตัวแทนจากสภานายความ อัยการ และภาคประชาชนเข้าร่วมด้วย เพราะอาจมีการช่วยเหลือกันเองได้ โดยเฉพาะในชั้นสอบสวนที่ผ่านมา เช่น การข่มขู่ทรมานผู้ต้องหาในหลายคดี การอุ้มหายเยาวชนในพื้นที่ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นต้น ดังนั้น การตรวจสอบและถ่วงดุลในระบบนี้จะต้องทำได้ง่าย

1.3 ควรปรับเปลี่ยนระบบยศและใช้ระบบตำแหน่งแทน โดยเน้นการพัฒนาวิชาชีพและศักยภาพบุคลากร ที่รายได้และสวัสดิการมากพอต่อการทำงาน เพราะที่ผ่านมาหลายประเทศไม่มีระบบยศของตำรวจมีแต่ตำแหน่งเพราะระบบยศที่ไม่จำเป็นเป็นการสร้างฐานอำนาจอิทธิพลให้กลุ่มอิทธิพลนอกระบบและนักการเมือง โดยภาระหน้าที่เจ้าพนักงานตำรวจในปัจจุบันไม่ต้องใช้ระบบยศเหมือนทหารก็ได้ แต่ใช้ตำแหน่งเป็นฐานอำนาจการบังคับบัญชาในการปฏิบัติหน้าที่แทน โดยมีการส่งเสริมเทคนิค เครื่องมือ เทคโนโลยีและศักยภาพของบุคคลให้มากขึ้น โดยเฉพาะด้านนิติวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการยุติธรรมในอนาคตและการลดชั้นยศให้สั้นกระชับลงหรือใช้ระบบตำแหน่งแทนเหมือนข้าราชการจะทำให้มีการทำงานที่คล่องตัว มีการตรวจสอบที่ง่ายขึ้น ลดทอนการแทรกแซงและสังขกรรมผลประโยชน์กับกลุ่มอิทธิพลมืดนอกระบบ เพราะเป็นสาเหตุให้ภาพลักษณ์ตำรวจด่างพร้อยในอดีต

2. การปฏิรูประบบการบริหารงานตำรวจโดยคณะกรรมการพัฒนาระบบงานตำรวจ ประเด็นการพัฒนาระบบงานตำรวจ 10 ประเด็นซึ่งผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2550 ดังนี้ (กรุงเทพมหานคร. 2560)

2.1 กระจายอำนาจการบริหารงาน เสนอให้กระจายอำนาจการบริหารงานตำรวจไปสู่หน่วยงานระดับรอง ให้กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 1-9 และกองบัญชาการตำรวจนครบาลมีสถานะ "เสมือนเป็นนิติบุคคล" ที่มีความคล่องตัวและเบ็ดเสร็จในการบริหารงานบุคคลและงบประมาณ โดยประเด็นนี้ได้มีการทำตามข้อเสนอไปบางส่วนแล้ว

2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตำรวจ เสนอให้จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายตำรวจ ทั้งในระดับชาติ ระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับสถานีตำรวจ ประเด็นที่ผ่านมามีเฉพาะคณะกรรมการนโยบายตำรวจระดับชาติคือ กรรมการตำรวจแห่งชาติ แต่ไม่ได้มีกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นแต่เพียงคณะกรรมการพิจารณาเห็นชอบการตั้งผู้บัญชาการตำรวจเท่านั้น

2.3 การสร้างกลไกตรวจสอบการปฏิบัติงานของตำรวจ เสนอให้มีคณะกรรมการอิสระรับเรื่องราวร้องทุกข์จากการปฏิบัติงานของตำรวจ ให้เป็นหน่วยงานอิสระ ไม่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และให้คำชี้ขาดของคณะกรรมการมีผลในทางกฎหมาย ประเด็นนี้ยังไม่มีดำเนินการ

2.4 การถ่ายโอนภารกิจที่ไม่ใช่ของตำรวจไปให้หน่วยอื่น คณะกรรมการพัฒนาระบบงานตำรวจ เห็นว่า ภารกิจหลักของตำรวจมีอยู่ 3 ข้อ คือ การถวายความปลอดภัย การป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดทางอาญา และการรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของ ราชอาณาจักร ส่วนภารกิจอื่นนอกเหนือจากนี้ ถือเป็นภารกิจรอง เสนอให้โอนไปให้หน่วยงานอื่น เช่น ตำรวจ ท้องเที่ยว ตำรวจน้ำ ตำรวจป่าไม้ เป็นต้น

2.5 การปรับปรุงพัฒนาระบบงานสอบสวน เสนอตั้งหน่วยงานสอบสวนส่วนกลาง พัฒนาด้าน วิชาการให้พนักงานสอบสวนมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ปรับปรุงสายงาน สอบสวนให้มีความเป็นอิสระ ไม่ถูกแทรกแซงตามสายการบังคับบัญชาและการเมือง, กำหนดค่าตอบแทนใหม่ โดยเทียบเคียงกับบุคลากรของหน่วยงานอื่นในกระบวนการยุติธรรม

2.6 การปรับปรุงการปฏิบัติงานของสถานีตำรวจ เสนอให้โอนภารกิจรองให้หน่วยงานอื่น, เน้น การดำเนินการเชิงป้องกันอาชญากรรม และแบ่งขนาดสถานีตำรวจใหม่ ให้จัดรูปแบบงานในโรงพักเป็นแบบ "จุดเดียวเบ็ดเสร็จ" หรือ one-stop service

2.7 การพัฒนากระบวนการสรรหา การผลิตและพัฒนาบุคลากรตำรวจ เสนอให้ยกฐานะโรงเรียน นายร้อยตำรวจเป็นสถาบันการศึกษาวิชาการตำรวจ เน้นหลักสูตรตำรวจสมัยใหม่ เพิ่มคุณวุฒินักเรียนพล ตำรวจ

2.8 การปรับปรุงเงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการของข้าราชการตำรวจ เสนอให้แยกบัญชี เงินเดือนของข้าราชการตำรวจออกจากบัญชีเงินเดือนข้าราชการพลเรือนทั่วไป เพื่อให้มีระดับเงินเดือน ค่าตอบแทนเทียบเท่ากับบุคลากรของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และมีความเหมาะสมกับภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ รวมถึงสภาพเศรษฐกิจสังคมในปัจจุบัน

2.9 การส่งเสริมความก้าวหน้าของตำรวจชั้นประทวน เสนอให้ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่ สามารถพัฒนาตนเอง เพิ่มคุณวุฒิถึงระดับปริญญาตรี ควรได้รับการเลื่อนระดับขึ้นเป็นชั้นสัญญาบัตรโดยเร็ว ที่สุด ประเด็นมีการดำเนินการแล้ว นอกจากนั้นให้เปิดเส้นทางความก้าวหน้าของชั้นประทวนให้สามารถขยับ ขึ้นสู่ชั้นสัญญาบัตรได้อย่างชัดเจน ลดความถี่ของขั้นยศในระดับชั้นประทวน ให้เหลือ "ดาบตำรวจ" เพียงยศ เดียว

2.10 การจัดตั้งหน่วยงานพัฒนากระบวนการยุติธรรม เสนอให้มีการตั้ง "สถาบันส่งเสริมหลักนิติ ธรรม" ขึ้นเป็นหน่วยงานรูปแบบพิเศษ เพื่อพัฒนากิจกรรมขับเคลื่อนสังคมให้เห็นถึงความจำเป็นของการปฏิรูป กระบวนการยุติธรรมอย่างต่อเนื่อง

3. การปฏิรูปตำรวจยุคใหม่โดยคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)
คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ได้มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2559 ให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการปฏิรูปกิจการตำรวจ เพื่อพัฒนาระบบการสืบสวนสอบสวนและการบริหารจัดการ กิจการตำรวจให้มีมาตรฐานและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับการขับเคลื่อนการปฏิรูป

ประเทศด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ซึ่งคณะกรรมการชุดดังกล่าวได้มีการประชุมไปแล้วรวม 10 ครั้ง โดยได้พิจารณาให้ความเห็นชอบกรอบในการดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูปกิจการตำรวจใน 5 กรอบ ได้แก่

- 3.1 การพัฒนาระบบการสอบสวน
- 3.2 การพัฒนางานนิติวิทยาศาสตร์
- 3.3 การพัฒนาอำนาจหน้าที่และภารกิจของตำรวจ
- 3.4 การพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล
- 3.5 การพัฒนาระบบค่าตอบแทน

การพิจารณาถึงสภาพปัญหา และอภิปรายข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานแก้ไขการปฏิรูปกิจการตำรวจในลำดับต่อไป โดยมีเป้าหมายเพื่อเสนอไปยังคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) และคณะกรรมการซึ่งจัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 260 เป็นลำดับถัดไป

4. การปฏิรูปวิธีการปฏิบัติงานตำรวจ การปฏิรูปวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยมีแนวทางการปฏิรูปดังนี้

4.1 การใช้เทคโนโลยีช่วยรักษาผิดกา หน่วยงานของสำนักงานตำรวจที่เกี่ยวข้องกับงานจราจรควรสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการกวดขัน จับกุมผู้กระทำความผิดด้านการจราจร แทนการใช้เจ้าหน้าที่จราจรให้มากที่สุด เช่น การใช้กล้องจับความเร็ว การใช้กล้อง CCTV ในการควบคุมการจราจร เมื่อพบการกระทำความผิดทางจราจร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ออกไปสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนวินัยจราจรไปดำเนินการตามกฎหมายเอง โดยไม่จำเป็นต้องกระแทกหรือเผชิญหน้ากับเจ้าหน้าที่โดยตรง เนื่องจากหลักฐานที่ได้จากเทคโนโลยีนั้น เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ไม่อาจโต้เถียงได้ ที่สำคัญคือไม่ต้องใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ซึ่งอาจคลาดเคลื่อนได้

4.2 ตำรวจต้องทน ต้องอดในขณะที่ปฏิบัติงาน ในกรณีที่เกิดการเผชิญหน้ากันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับผู้ใช้รถใช้ถนนแล้วเกิดกรณีที่มีการกระทำความผิดทางด้านการจราจรขึ้น แล้วเกิดข้อพิพาทโต้เถียงกันเนื่องจากการใช้ดุลยพินิจที่อาจไม่ตรงกัน เจ้าหน้าที่ควรเป็นฝ่ายที่ต้องใช้ความอดทนให้มากกว่าปกติ พยายามใช้ความสุภาพ อ่อนโยน ไม่ตอบโต้ทันทีทันใด เพราะหากเกิดกรณีดังกล่าวขึ้นแล้วมีการโต้เถียงกันขึ้น ฝ่ายเจ้าหน้าที่จะได้รับผลกระทบในด้านลบมากกว่าด้านบวก ดังนั้น เจ้าหน้าที่ควรเป็นฝ่ายที่อดทนอดกลั้นมากกว่า พยายามยึดหลักการของกฎหมายให้มั่นและหากจำเป็นต้องผ่อนปรนบ้างก็ควรปฏิบัติ ที่สำคัญไม่ควรเป็นฝ่ายยั่วยุก่อน

4.3 บริการที่เคร่งครัดและเป็นธรรม การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ต้องอาศัยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ให้ไว้อย่างเคร่งครัด ไม่ควรปฏิบัตินอกเหนือจากสิ่งที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเด็ดขาด เช่น การเรียกรับสินบน รางวัล หรือผลประโยชน์อื่นใด ที่เกิดจากการปฏิบัติงานโดยเด็ดขาด เพราะสิ่งเหล่านี้จะส่งผลด้านลบ

ต่อเจ้าหน้าที่ในภาพรวม ซึ่งอาจแก้ไขได้ยาก หากเกิดกรณีการปฏิบัติงานที่ผิดพลาด เจ้าหน้าที่ควรยึดมั่นในหลักการอย่างแน่วแน่ที่จะปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา ภายใต้จิตสำนึกที่จะเป็นบริการประชาชน ไม่เลือกที่รักหรือการลำเอียงในการปฏิบัติงาน

4.4 นำความศรัทธา ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรในแต่ละครั้ง ต้องพร้อมไปด้วยความมีระเบียบ วินัย ทั้งการแต่งกายที่เรียบร้อย เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ยึดมั่นเข้มงวด ไม่ประพฤติดังกฎ ในขณะทำงาน สร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับประชาชนที่ได้พบเห็น

4.5 ผู้บังคับบัญชาต้องหมั่น เอาใจใส่ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นต้องคอยหมั่นตรวจสอบ ดูแลเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด ให้กำลังใจและส่งเสริมการปฏิบัติงานในทุกรูปแบบ แต่ไม่ใช่ว่าการกดดันการทำงานให้เกิดความเครียดเพิ่มมากขึ้นแก่เจ้าหน้าที่

4.6 มอบหัวใจให้เป็นมิตรกับประชาชน ในการตรวจจับและปรับทุกครั้งขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรมีทัศนคติในด้านบวก มองโลกในแง่ดี ให้คิดว่าผู้กระทำความผิดในข้อหาจราจรนั้นไม่ใช่คนร้ายที่สำคัญ ไม่มีเจตนาตั้งใจกระทำความผิด หรือขอให้คิดว่าคนที่เรากำลังจับและปรับในความผิดจราจรนั้นคือญาติสนิทของเราเอง

เมื่อข้าราชการตำรวจ โดยเฉพาะฝ่ายที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านจราจรได้ปฏิบัติตามข้อเสนอดังกล่าวข้างต้นนี้แล้ว ผู้เขียนเชื่อว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่จะต้องกวตขันวินัยจราจรจนถึงขั้นต้องมีการจับ ปรับกันนั้น ย่อมได้รับคำชื่นชมจากประชาชนที่ทำความผิดอย่างเต็มใจ และจะไม่ได้ยินเสียงก่นด่า หรือต่อต้านเหมือนกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดังทุกวันนี้

บทสรุป

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เฉพาะส่วนที่เป็นงานด้านการอำนวยความสะดวกจราจรทั้งที่อยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคและตำรวจทางหลวง ที่ผู้เขียนขอเสนอรูปแบบการปฏิบัติงานในหน้าที่งานจราจรที่ข้าราชการตำรวจดำเนินการแล้วลดการกระทบทั้งกับประชาชน ในการกวตขันวินัยจราจรของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ได้รับการยอมรับ ไม่ต่อต้านหรือขัดขืนจากประชาชนที่เป็นคู่กรณีโดยตรง

เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพธุรกิจ. (2559). “เปิด 10 ปฏิรูปตำรวจ” กรุงเทพธุรกิจ ออนไลน์ : <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/586415>

กุลธน ธนาพงศธร. (2530). **ประโยชน์และการบริการ**. เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานบุคคล. นนทบุรี : สุโขทัยธรรมมาธิราช.

- คณะกรรมการรณรงค์เพื่อสิทธิมนุษยชน (ครส.). (2550). “แนวทางการปฏิรูปตำรวจและกระบวนการยุติธรรม”. Oknation ; วันจันทร์ ที่ 23 กรกฎาคม 2550 ; ที่มา : <http://oknation.nationtv.tv/blog/humanrights/2007/07/23/entry-1>.
- จิรัช ชูเวช. (2534). **หลักการบริหารงานตำรวจเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิสิษฐ์สิน.
- ชวงศ์ ฉายะบุตร. (2536). **การให้บริการแบบครบวงจรแนวทางการให้บริการเชิงรุกของกรมการปกครอง**. เทศบาล 88, 30 (กรกฎาคม),
- ชูวิทย์ กมลวิศิษฐ์ (2557). “2 มุม ! ยุค 'เสื่อม' ศรัทธาตำรวจไทยจริงหรือ” **ไทยรัฐออนไลน์ 6 มกราคม 2557** ; ที่มา : <https://www.thairath.co.th/content/393527>
- ทีมข่าวในประเทศโพสต์ทูเดย์. (2559). “คำถามที่สะท้อนสีเทา “มีตำรวจเอาไว้ทำไม” โพสต์ทูเดย์ออนไลน์; ที่มา : <http://www.posttoday.com/analysis/report/477755>
- ธันวา ธรรมดี. (2536). **ความผิดทางวินัยของข้าราชการตำรวจระหว่างพุทธศักราช 2532-2534**. ปริญญา นิพนธ์ (กศ.ม.), มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปนัดดา ชำนาญสุข. (2556) “ความ(ไม่)ดีของตำรวจจราจร : โลกตำรวจ” เจาะประเด็นร้อน ; บทวิเคราะห์/ สก๊อปพิเศษ, **คมชัดลึกออนไลน์**; 25 กันยายน 2556; <http://www.komchadluek.net/news/scoop/168993>
- _____. (2556) “ความ(ไม่)ดีของตำรวจจราจร : โลกตำรวจ” เจาะประเด็นร้อน ; บทวิเคราะห์/สก๊อปพิเศษ, **คมชัดลึกออนไลน์**; 25 กันยายน 2556; ที่มา : <http://www.komchadluek.net/news/scoop/168993>
- _____. (2557). “ตำรวจจราจรกับการประณามของสังคม : โลกตำรวจ” เจาะประเด็นร้อน ; บทวิเคราะห์/ สก๊อปพิเศษ, **คมชัดลึกออนไลน์** : 22 ต.ค. 2557; ที่มา : <http://www.komchadluek.net/news/scoop/194479>
- ประจำ พรหมนอก. (2542). **เอกสารส่งเสริมวิชาการตำรวจ ตำรวจของประชาชนฉบับพิเศษ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ.
- พชรพล วงศ์จิต. (2544). **การมีส่วนร่วมของประชาชนตามโครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมในเขตอำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่**. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พรทิพย์ โรจนสุนันท์(2557). “2 มุม ! ยุค 'เสื่อม' ศรัทธาตำรวจไทยจริงหรือ” **ไทยรัฐออนไลน์ 6 มกราคม 2557** ; ที่มา : <https://www.thairath.co.th/content/393527>
- เรต้า จันท์เหลือง. (2556). **การปฏิบัติงานตามหลักจรรยาบรรณ ๔ ของตำรวจจราจรสถานตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

- วสิษฐ เดชกุญชร. (2550). เอกสารวัดความรู้เพื่อพัฒนาระบบงานตำรวจ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ
- วิจิตร บุญยะโทตระ. (2525). “ปัญหาอุบัติเหตุบนถนนในประเทศไทย” เอกสารประกอบการสัมมนา
ระดับชาติ เรื่อง อุบัติเหตุบนถนนในประเทศไทย 12-14 พฤษภาคม 2525
- ศราวดี พันสขาว. (2518). การจราจรในมหานคร. กรุงเทพมหานคร : เลียงเขียนจงเจริญ.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2557ก). ปรัชญาการวิจัย : ปริมาณ : คุณภาพ. วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์. 3 (2), 49.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2557ข). การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์โดยการคิดเชิงเหตุผล. ราช
ภัฏเพชรบูรณ์สาร สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. 16 (1), 1-19.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2557ค). การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์โดยวิธีการจัดการความรู้.
วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. 5 (2), 13-32.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2557ง). การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปริมาณทางรัฐประศาสนศาสตร์จากการทบทวน
วรรณกรรม. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. 3 (1).
- สัญญา เคนาภูมิ. (2557จ). “รูปแบบการเขียนกรอบแนวคิดการวิจัยทางการบริหารจัดการ”.วารสาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 8 (3) : กันยายน - ธันวาคม
พ.ศ. 2557 หน้า 33-42.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2558). การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยด้วยทฤษฎีจากฐานราก. วารสารวิจัยและพัฒนา
วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 10 (3). กันยายน -
ธันวาคม 2559.
- สันต์ ศรุตานนท์.(2545). นโยบายตำรวจแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2555). นโยบายการบริหารราชการ.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ.
- Weber, Max. (1966). *The Theory of Social and Economic Organization*. (Handerson& Parson
Trans) Handerson andTallcott Parson, (4thed). New York: The free Press.